

Zmiany w funkcjonowaniu JST w związku z COVID-19

Przejdź do produktu na www.ksiegarnia.beck.pl

Adam Głębski

Rozdział I. Planowanie budżetu w konsekwencji COVID-19

1. Przewidywane konsekwencje budżetowe epidemii COVID-19 – pierwsze oceny

Budżety jednostek samorządu terytorialnego z całą pewnością odczują skutki finansowe epidemii COVID-19, szczególnie po zamrożeniu gospodarki na tak szeroką skalę, jaka miała miejsce na przełomie marca i kwietnia tego roku. Po pierwsze – z uwagi na zmianę terminu rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych za 2019 r. – należało się liczyć z zaburzeniem bieżącej płynności finansowej. Ponadto wprowadzone możliwości odroczenia i umarzania podatków lokalnych (szczególnie podatku od nieruchomości) również przyczyniły się do zaburzenia harmonogramu wpływu środków pieniężnych do budżetów samorządu. Doniesienia prasowe z początku maja 2020 r. kreśliły wręcz katastroficzne wizje: „Samorzady na skraju zapaści: największy kryzys finansów w historii. Wpływy z PIT spadły o 40%”¹, „Gminy uzdrowiskowe na krawędzi finansowej katastrofy”². Dopiero w czerwcu zaczęły pojawiać się nieco bardziej stonowane wypowiedzi: „Maj na plus. Finansowa katastrofa nieco mniejsza”³.

Po drugie, należy spodziewać się decyzji budżetowych podejmowanych przez organy stanowiące jst polegających na dostosowaniu wydatków budżetu oraz próby urealniania harmonogramów spłat zadłużenia do faktycznych możliwości finansowych wynikających z realnie uzyskiwanych w 2020 r. dochodów budżetowych. Nie bez znaczenia będą tu także regulacje wprowadzone tzw. tarczą 4.0 (dalej: DopłKredBankCOVID19U)

---

¹ <https://oko.press/samorzady-na-skraju-zapasci-najwiekszy-kryzys-finansow-w-historii-wplywy-z-pit-spady-o-40-proc/>.

² <https://samorząd.pap.pl/kategoria/aktualnosci/gminy-uzdrowiskowe-na-krawedzi-finansowej-katastrofy>.

³ <https://wspolnota.org.pl/news/maj-na-plus-finansowa-katastrofa-nieco-mniejsza>.

polegające na przemodelowaniu reguł równoważenia części bieżącej budżetu (art. 242 FinPubU) oraz limitu poziomemu spłat zadłużenia (art. 243 FinPubU), a także transfer środków do budżetów jst poprzez Fundusz Inwestycji Lokalnych.

Analiza krótkookresowej płynności finansowej na podstawie ogólnodostępnych danych nie jest możliwa, natomiast badania ankietowe byłyby kosztowne, a na dodatek obarczone ryzykiem znacznego błędu. Niezbędnymi informacjami do wykonania takiej oceny dysponują wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego. Szczególnie istotna będzie tu analiza dynamiki wpływu udziałów w podatku PIT, gdyż po istotnym spadku dochodów za kwiecień, w kolejnych miesiącach sytuacja w tym zakresie się poprawiała. Na koniec czerwca 2020 r. wystąpiły nawet przypadki jst (wprawdzie nieliczne), w których dochody z tego tytułu za I półrocze 2020 r. były wyższe niż na koniec I półrocza roku poprzedniego, natomiast w sporej części jst ubytek udziałów w PIT z miesiąca na miesiąc w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego maleje.

Podejmijmy więc próbę przeanalizowania obecnego stanu finansów jst na podstawie wieloletnich prognoz finansowych jst oraz sprawozdawczości budżetowej za I kwartał 2020 r.⁴ podejmowanych w okresie od początku kwietnia do końca czerwca, co powinno unaocznić pewne zjawiska dotyczące decyzji budżetowych wynikających ze skutków epidemii.

Punktem wyjścia do dalszych analiz będą dane pochodzące z wieloletnich prognoz finansowych 2799 jst⁵ wg stanu na 30.3.2020 r., opublikowane w BIP MF, które z założenia nie zawierają jeszcze zmian wynikających ze skutków epidemii.

Tabela 1. Stan finansów publicznych – dane z wieloletnich prognoz finansowych (stan na 30.3.2020 r.)

Poz. WPF	Wyszczególnienie	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwa	Razem
		(w tys. zł)				
1.	Dochody ogółem	139 411 879	100 582 477	31 073 669	20 050 909	291 118 935
1.1.	Dochody bieżące, z tego:	126 524 666	91 356 895	27 960 669	15 618 205	261 460 434
1.1.1.	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku PIT	23 549 771	24 862 207	6 302 211	1 803 479	56 517 668
1.1.2.	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku CIT	1 014 984	2 663 286	190 502	7 081 709	10 950 480
1.1.3.	z subwencji ogólnej	31 082 785	18 336 895	13 076 998	3 009 935	65 506 614
1.1.4.	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	39 818 146	18 869 905	4 824 503	3 016 885	66 529 439

⁴ W trakcie opracowywania niniejszego poradnika nie były jeszcze dostępne dane o dochodach i wydatkach budżetowych wg stanu na 30.6.2020 r.

⁵ Zbiór danych nie zawiera WPF 8 jst.

1. Przewidywane konsekwencje budżetowe epidemii COVID-19 – pierwsze...

Poz. WPF	Wyszczególnienie	Gminy	Miasta na- prawach powiatu	Powiaty	Województwa	Razem
		(w tys. zł)				
1.1.5.	pozostałe dochody bieżące, w tym:	31 058 980	26 624 602	3 566 455	706 197	61 956 233
1.1.5.1.	z podatku od nieruchomości	14 815 223	9 373 594	0	0	24 188 818
1.2.	Dochody majątkowe, w tym:	12 887 213	9 225 582	3 113 001	4 432 704	29 658 500
1.2.2.	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje	10 526 589	6 880 961	2 869 619	4 307 013	24 584 182
2.	Wydatki ogółem	147 491 518	109 719 248	32 431 398	21 675 089	311 317 254
2.1.	Wydatki bieżące, w tym:	121 413 259	88 182 511	26 610 659	12 838 290	249 044 720
2.1.1.	na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	44 920 238	31 405 063	16 363 483	2 580 840	95 269 624
2.1.3.	wydatki na obsługę długu	1 019 251	1 347 578	209 766	171 931	2 748 526
2.2.	Wydatki majątkowe	26 078 259	21 536 737	5 820 739	8 836 800	62 272 534
3.	Wynik budżetu	-8 079 640	-9 136 771	-1 357 729	-1 624 180	-20 198 319
4.	Przychody budżetu	12 950 310	12 802 129	2 182 109	2 623 848	30 558 396
4.1.	kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	9 441 523	10 196 946	1 102 428	1 820 431	22 561 327
4.2.	nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	1 336 123	119 329	375 557	36 036	1 867 044
4.3.	wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	1 981 304	2 382 525	596 480	395 103	5 355 412
5.	Rozchody budżetu	4 870 070	3 665 359	821 111	999 667	10 356 207
5.1.	spląty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	4 349 074	3 620 842	777 392	693 288	9 440 597
5.2.	inne rozchody niezwiązane ze splatą długu	520 996	44 516	43 718	306 380	915 610
6.	Kwota długu	37 853 674	44 469 859	6 919 849	7 454 184	96 697 566
7.1.	Różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi	5 111 407	3 174 384	1 350 009	2 779 915	12 415 715

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 2. Porównanie danych na koniec I kwartału z informacjami o wielkościach budżetów na 2020 r. wynikających z wybranych najistotniejszych pozycji WPF oraz kwoty długu wg stanu zbliżonego do końca czerwca 2020 r.

Poz. WPF	Wyszczególnienie	Gminy	Miasta na- prawach powiatu	Powiaty	Województwa	Razem
		wzrost(+)/spadek(-) kwoty prognozy na 2020 r. w tys. zł				
1.	Dochody ogółem	3 231 885	924 041	1 060 925	893 186	6 110 037
1.1.	Dochody bieżące, z tego:	2 479 443	1 098 007	597 504	596 014	4 770 968
1.1.1.	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku PIT	-94 233	-129 612	-88 511	-26 926	-339 282
1.1.2.	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku CIT	-9 311	-19 233	-7 246	-501 933	-537 723
1.1.3.	z subwencji ogólnej	32 133	65 695	78 793	40 187	216 808
1.1.4.	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	2 069 802	699 750	531 274	1 039 004	4 339 830
1.1.5.	pozostałe dochody bieżące, w tym:	481 010	481 408	83 201	45 680	1 091 299
1.1.5.1.	z podatku od nieruchomości	-18 802	-41 123	0	0	-59 925
1.2.	Dochody majątkowe, w tym:	752 466	-173 956	463 412	297 172	1 339 094
1.2.2.	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje	693 480	-228 738	450 131	262 344	1 177 217
2.	Wydatki ogółem	5 783 253	3 151 298	1 790 274	1 477 553	12 202 378
2.1.	Wydatki bieżące, w tym:	3 145 707	2 030 182	887 961	1 248 453	7 312 303
2.1.1.	na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	204 406	338 044	180 462	26 028	748 940
2.1.3.	wydatki na obsługę długu	-2 242	-62 792	-1 585	-8 312	-74 931
2.2.	Wydatki majątkowe	2 637 562	1 121 116	902 320	229 101	4 890 099
3.	Wynik budżetu	-2 551 361	-2 227 255	-729 357	-584 366	-6 092 339
4.	Przychody budżetu	2 771 110	2 139 621	838 267	598 214	6 347 212
4.1.	kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	1 118	250 918	73 694	120 380	446 110
4.2.	nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	725 954	200 171	314 534	117 232	1 357 891

Poz. WPF	Wyszczególnienie	Gminy	Miasta na- prawach powiatu	Powiaty	Województwa	Razem
		wzrost(+)/spadek(-) kwoty prognozy na 2020 r. w tys. zł				
4.3.	wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 FinPubU	2 054 262	1 642 439	425 880	353 965	4 476 546
5.	Rozchody budżetu	193 005	-87 633	98 456	13 848	217 676
5.1.	splaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	145 217	-146 730	49 372	5 000	52 859
5.2.	inne rozchody niezwiązane ze splatą długu	47 788	59 097	49 084	8 848	164 817
6.	Kwota długu	-542 663	-70 133	-27 943	-88 600	-729 339
7.1.	Różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi	-666 284	-932 182	-290 439	-652 440	-2 541 345

Źródło: Opracowanie własne.

Po stronie dochodowej budżetów wyraźnie uwidacznia się przewidywany przez jst spadek kwot dochodów z tytułu udziałów w PIT, choć jest to po części efekt niezwiązany z epidemią, lecz powstały w wyniku wprowadzenia do budżetów ostatecznych kwot udziałów w tym podatku wynikających z informacji Ministerstwa Finansów przekazanych w pierwszej dekadzie kwietnia 2020 r. Zastanawiający jest natomiast wzrost dochodów z tytułu pozostałych dochodów bieżących obejmujących m.in. podatki i opłaty lokalne, które na skutek epidemii winny raczej spadać niż rosnać.

Natomiast **po stronie wydatkowej** zwraca uwagę znaczący wzrost wydatków bieżących, znacznie przekraczający wzrost dochodów z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące, przy relatywnie niskim nominalnym wzroście wydatków na wynagrodzenia i pochodne. Ponadto, analiza zmian wydatków majątkowych wskazuje, że jst nie porzuciły jeszcze swoich zamierzeń inwestycyjnych, lecz wręcz przeciwnie – zwiększono je na łączną kwotę rzędu prawie 4 890 mln zł.

Zmiany budżetów samorządowych przy zakładanym łącznym wzroście planowanych dochodów na poziomie 6 110 mln zł i wzroście wydatków o 12 202 mln zł zwiększyły planowany deficyt budżetowy o 6 092 mln zł, przy czym – jak wskazują zmiany po stronie przychodów budżetów – będzie on w głównej mierze finansowany przychodami bezwrotnymi pochodzącymi z nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych oraz wolnymi środkami, a tylko w niewielkiej części nowym długiem.

Niepokojącym zjawiskiem jest jednak **znaczący nominalny spadek planowanej nadwyżki operacyjnej**, która wg analizowanych informacji ma zmniejszyć się o 2 541 mln zł. Biorąc pod uwagę fakt, że 2020 r. będzie dla jednostek samorządu terytorialnego trudniejszym rokiem niż poprzednie, trudno spodziewać się, by wzorem lat poprzednich została ona wykonana znacznie lepiej niż planowana. Zważywszy na to, że różnica między

dochodami a wydatkami bieżącymi jest składową wskaźników jednorocznych zarówno w średniej trzyletniej jak i średniej siedmioletniej stanowiących górne granice relacji spłat i obsługi długu do dochodów bieżących pomniejszanych o dotacje i środki na cele bieżące, to konieczne jest zachowanie szczególnej ostrożności przy jej planowaniu, gdyż wykonanie wskaźnika jednorocznego poniżej zakładanego w planie na koniec III kwartału 2020 r. poziomu będzie ograniczać możliwości spłaty długu, a w ekstremalnych przypadkach może wręcz uniemożliwić uchwalenie budżetu w latach przyszłych do 2027 r. łącznie.

Dopełnieniem omówionych wyżej zmian kwot nominalnych wybranych wielkości finansowych, które wynikały z decyzji budżetowych organów jst podejmowanych w trakcie II kwartału 2020 r. winna być ocena procentowych zmian (przyrostów i spadków) w stosunku do stanu na koniec I kwartału. Dopiero wówczas można wskazać, czy zmiany te są znaczące. Należy również pamiętać, że w latach poprzednich **dochody bieżące były zazwyczaj wykonywane nieco powyżej zakładanego poziomu, natomiast wydatki bieżące o około 5% poniżej planu.**

Tabela 3. Ocena procentowych zmian (przyrostów i spadków) w stosunku do stanu na koniec I kwartału

Poz. WPF	Wyszczególnienie	Gminy	Miasta na- prawach powiatu	Powiaty	Województwa	Razem
		wzrost(+)/spadek(-) prognozy na 2020 r. w %				
1.	Dochody ogółem	2,3	0,9	3,4	4,5	2,1
1.1.	Dochody bieżące, z tego:	2,0	1,2	2,1	3,8	1,8
1.1.1.	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku PIT	-0,4	-0,5	-1,4	-1,5	-0,6
1.1.2.	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku CIT	-0,9	-0,7	-3,8	-7,1	-4,9
1.1.4.	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	5,2	3,7	11,0	34,4	6,5
1.1.5.	pozostałe dochody bieżące, w tym:	1,5	1,8	2,3	6,5	1,8
1.1.5.1.	z podatku od nieruchomości	-0,1	-0,4	0,0	0,0	-0,2
1.2.	Dochody majątkowe, w tym:	5,8	-1,9	14,9	6,7	4,5
1.2.2.	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje	6,6	-3,3	15,7	6,1	4,8
2.	Wydatki ogółem	3,9	2,9	5,5	6,8	3,9
2.1.	Wydatki bieżące, w tym:	2,6	2,3	3,3	9,7	2,9

Poz. WPF	Wyszczególnienie	Gminy	Miasta na- prawach powiatu	Powiaty	Województwa	Razem
		wzrost(+)/spadek(-) prognozy na 2020 r. w %				
2.1.1.	na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0,5	1,1	1,1	1,0	0,8
2.1.3.	wydatki na obsługę długu	-0,2	-4,7	-0,8	-4,8	-2,7
2.2.	Wydatki majątkowe	10,1	5,2	15,5	2,6	7,9
6.	Kwota długu	-1,4	-0,2	-0,4	-1,2	-0,8
7.1.	Różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi	-13,0	-29,4	-21,5	-23,5	-20,5

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza procentowych zmian prognozowanych kwot wskazuje, że jedynie nadwyżka operacyjna będąca różnicą między dochodami a wydatkami bieżącymi spadła znacząco (o nieco ponad 20%) w porównaniu z końcem I kwartału. Niepokojący – choć w mniejszym stopniu – jest również prognozowany spadek udziałów w podatku CIT w województwach samorządowych oraz powiatach.

Na podstawie powyższych informacji teoretycznie można by wysnuć tezę, że z perspektywy wieloletnich prognoz finansowych – po stronie dochodów budżetowych nie widać na razie żadnej katastrofy finansowej jednostek samorządu terytorialnego, a co najwyżej dostrzegalne są nieznaczne korekty związane z bieżącą realizacją aktualnego budżetu. Byłaby to jednak teza postawiona na wyrost, gdyż zdecydowanie bliższa prawdy będzie konstatacja, że **tylko niewielka liczba samorządów była w stanie oszacować skutki finansowe epidemii i wprowadzić stosowne korekty do swoich budżetów oraz wieloletnich prognoz finansowych w odpowiednich źródłach dochodów bieżących m.in. udziałów z PIT oraz w dochodach z podatków i opłat lokalnych.**

Powyższa sytuacja jest o tyle groźna, że zdecydowana większość jst, bazując na niewłaściwie oszacowanych dochodach, może podejmować decyzje o zaciąganiu nowych zobowiązań (przychodów zwrotnych), których nie będzie można spłacić w przyszłości z uwagi na wypracowanie zbyt niskich nadwyżek operacyjnych.

Przechodząc z analizy danych zbiorczych na analizę poszczególnych jst należy wskazać grupę 444 jst, w której odnotowano spadek wydatków majątkowych na łączną kwotę rzędu 1 204 mln zł. Analiza zmian w sytuacji finansowej tych jednostek prowadzi do wniosku, że przyczyną takiego stanu rzeczy za dużym prawdopodobieństwem był wzrost wydatków bieżących, który przełożył się na znaczący spadek nadwyżki operacyjnej, odbierając jednocześnie tym jednostkom możliwość spłaty zadłużenia zaciąganego na wydatki inwestycyjne, a ponadto wymuszając zaangażowanie wolnych środków oraz nadwyżki z lat ubiegłych na sfinansowanie wydatków bieżących. Trzeba tu także dodać, że wzrost dotacji i środków na cele bieżące w tych jednostkach w dużym stopniu pokrywał wzrost wydatków bieżących.

Tabela 4. Zmiany wybranych kwot prognozy na 2020 r. w grupie 444 jst

Poz. WPF	Wyszczególnienie	Gminy	Miasta na- prawach powiatu	Powiaty	Województwa	Razem
		wzrost(+)/spadek(-) kwot prognozy na 2020 r. w tys. zł				
	Liczba JST	376	13	52	3	444
1.	Dochody ogółem	-39 275	-220 592	-61 793	27 821	-293 839
1.1.	Dochody bieżące, z tego:	330 202	108 229	81 808	94 178	614 417
1.1.1.	dochody z tytułu udziału w podatku PIT i CIT	-43 954	-74 636	-15 172	-220 885	-354 647
1.1.4.	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	336 053	194 477	62 307	323 746	916 583
2.	Wydatki ogółem	11 774	-142 287	24 591	166 292	60 370
2.1.	Wydatki bieżące	511 110	204 118	128 454	420 894	1 264 576
2.2.	Wydatki majątkowe	-499 344	-346 407	-103 862	-254 602	-1 204 215
3.	Wynik budżetu	-51 051	-78 303	-86 387	-138 471	-354 212
4.	Przychody budżetu	67 283	-12 474	141 912	138 471	335 192
4.1.	kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	-273 828	-192 053	28 646	413	-436 822
4.2.	nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	89 324	37 411	75 506	45 635	247 876
4.3.	wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 FinPubU	252 234	144 656	24 520	92 422	513 832
7.1.	Różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi	-180 920	-95 892	-46 640	-326 718	-650 170

Źródło: Opracowanie własne.

W 122 jst nie wystąpiła zmiana wydatków majątkowych, natomiast w 2233 jst, mimo występowania epidemii, planowane wydatki inwestycyjne wzrosły o nieco ponad 6 094 mln zł.

Przy ocenie bieżącej sytuacji finansowej jst w dobie kryzysu wywołanego epidemią należy mieć także na uwadze zasoby środków pieniężnych wynikające z rozliczenia budżetów poprzednich lat – środki te mogą być angażowane do finansowania wydatków oraz rozchodów budżetów jst w 2020 r. Zgodnie z informacjami zawartymi w Rb-NDS⁶ wg stanu na koniec marca 2020 r. jst dysponowały łączną kwotą 20 121 mln zł środków po-

⁶ Dane dostępne w BIP MF pod adresem: <https://www.gov.pl/web/finanse/bazy-danych3> (Ministerstwo Finansów -> Co robimy -> Budżet państwa -> Budżety jednostek samorządu terytorialnego -> Sprawozdania budżetowe -> 2020 r.-> Bazy danych).

chodzących z nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych (art. 217 ust. 2 pkt 5 i 8 FinPubU) oraz wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 FinPubU, z czego na koniec czerwca 2020 r. zaangażowano około 13 057 mln zł, co oznacza, że jst dysponują jeszcze niewykorzystanymi zasobami pieniężnymi w kwocie około 7 064 mln zł.

Na zakończenie należy podkreślić, że precyzyjniejsze oszacowanie skutków finansowych epidemii COVID-19 w oparciu o wieloletnie prognozy finansowe jest niemożliwe. Dotyczy to w szczególności oceny spadku dochodów budżetowych oraz zmian w wydatkach budżetowych – o wiele lepszym źródłem danych do tego celu byłaby sprawozdawczość budżetowa.

Jak wynika z przedstawionych wyżej zestawień sytuacja finansowa jst wymaga przede wszystkim bieżącego monitorowania skutków finansowych zastosowanych instrumentów podatkowych, a zwłaszcza wymiaru finansowego decyzji w sprawie ulg, zwolnień i umorzenia podatków. Równie ważne jest, by zwracać baczną uwagę na sytuację finansową podmiotów gospodarczych, od których kondycji zależy poziom wpływów do budżetu z tytułu udziałów w PIT oraz z tytułu podatku od nieruchomości.

2. Planowanie budżetowe a znowelizowane reguły z art. 242–244 ustawy o finansach publicznych

Wieloletnie prognozy finansowe (WPF) jednostek samorządu terytorialnego od samego początku istnienia budziły wiele kontrowersji zarówno w środowisku samorządowym, jak również naukowym. Ze swoich założeń WPF miał być dokumentem o charakterze strategicznym, łączącym dwa znane instrumenty planistyczne stosowane wcześniej, lecz każdy z nich w oderwaniu od drugiego, tj. wieloletnie programy inwestycyjne (WPI) oraz prognozy spłaty kwoty długu. Powiązanie informacji ujmowanych w tych obu dokumentach, po osadzeniu w realiach budżetów lat przyszłych miało zapobiegać sytuacjom podejmowania zbyt wielu wyzwań inwestycyjnych, które z założenia były nierealizowalne z uwagi niewystarczające środki budżetowe oraz brak zdolności do spłaty zadłużenia, które musiałoby zostać zaciągnięte na sfinansowanie wszystkich ujętych w WPI inwestycji.

Na temat wad wieloletnich prognoz finansowych, jak również na temat niedoskonałości nowych reguł budżetowych określonych w art. 242–244 FinPubU w środowisku samorządowym podniesiono już chyba wszystkie możliwe zarzuty, choć należy przyznać, że reguła określona w art. 242 FinPubU – nakazująca, aby wydatki bieżące nie przekraczały dochodów bieżących powiększonych ewentualnie o wybrane, wskazane w ustawie źródła przychodów bezzwrotnych – bardzo szybko znalazła uznanie i od wielu lat jest przestrzegana przez praktycznie wszystkie jednostki samorządu terytorialnego⁷. Warto

---

⁷ Szerzej na ten temat można przeczytać w II części corocznych Sprawozdań Krajowej Rady RIO z działalności izb oraz z wykonania budżetów przez jst przedkładanych Sejmowi i Senatowi RP (dostępnych na stronie www.rio.gov.pl), w których począwszy od sprawozdania za 2009 r. omawiane były aspekty związane z nadwyżką operacyjną w budżetach jst. W sprawozdaniach za lata 2009–2013 w podrozdziale „2.7. Nadwyżka ope-

w tym miejscu powołać dwa fragmenty opracowań Krajowej Rady RIO będące podsumowaniem dyskusji o regulach budżetowych ograniczających możliwości zadłużania się przez samorządy terytorialne:

„Regulacja art. 242 i art. 243 mimo swoich wad – zauważanych zarówno przez stronę samorządową, jak i izby, a także przez niezależnych ekspertów z dziedziny finansów publicznych – próbuje wprowadzić do budżetów JST rachunek ekonomiczny sankcjonujący dwie podstawowe bardzo racjonalne zasady:

- 1) na wydatki bieżące (a więc na podstawowe zadania samorządu) nie zaciągać długu długoterminowego, lecz finansować je z uzyskanych dochodów bieżących (lub ewentualnie, w szczególnych sytuacjach, z zasobów pieniężnych, które są już w dyspozycji jst);
- 2) na spłatę zadłużenia (które co do zasady od 2011 r. można zaciągać wyłącznie na wydatki inwestycyjne) należy zaoszczędzić w budżecie wystarczającą ilość środków pieniężnych, które pokryją zarówno spłatę kapitału, jak i odsetek – jednocześnie dodatkowo należy pamiętać o tym, że w budżecie muszą być także zabezpieczone środki na udzielone poręczenia i gwarancje.

Obie powyższe zasady opisują tak podstawowe zasady gospodarności, że nie sposób znaleźć argumenty przeciwko nim.”⁸

„Reguła określona w art. 243 [FinPubU] od samego początku wzbudzała wiele kontrowersji i była poddawana szerokiej krytyce przez środowiska samorządowe oraz naukowe.

Maksymalny indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia określony w art. 243 jako średnia charakteryzuje się z założenia tym, iż:

- 1) nie uchroni przed bankructwem tych jst, w których rzeczywisty (a nie prognozowany) potencjał finansowania spłaty długu będzie sukcesywnie malał;
- 2) zablokuje możliwość szybszej spłaty zadłużenia tym jst, których potencjał finansowania spłat i obsługi długu (mierzony nadwyżką operacyjną Db-Wb) regularnie rośnie.

Rozwiązaniem pierwszej ze wskazanych wyżej kwestii wynikających z konstrukcji wzoru w art. 243 są przepisy art. 240a i 240b [FinPubU]. Brakuje natomiast ustawowego mechanizmu, który odblokowałby możliwość dokonania przez jst wyższych spłat zadłużenia niż wynikające z limitu, dla tych jednostek, których bieżąca sytuacja finansowa na to pozwala.

Oprócz wskazanej ułomności relacji z art. 243 do kolejnych – wynikających z praktyki jej stosowania – należy niewątpliwie zaliczyć:

- 1) blokowanie możliwości redukcji zadłużenia mimo posiadanych środków własnych – obecnie wcześniejsza spłata zadłużenia powyżej maksymalnego indywidualnego

---

racyjna w budżetach ...”, natomiast począwszy od 2014 r. w rozdziale „IX. Sytuacja finansowa jst w świetle relacji z art. 242 i 243 uofp”.

⁸ Z opracowania Krajowej Rady RIO pt. „Spełnienie przez jednostki samorządu terytorialnego relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych. Informacja według danych na 5 maja 2013 r.”, str. 8, przygotowanego na konferencję „Przyszłość finansów samorządów – dylematy i wyzwania”, zorganizowaną w Senacie RP w czerwcu 2013 r. (http://www.rio.gov.pl/modules/Uploader/upload/Opracowanie%20art.%20243_20.06.2013.pdf).

limitu dokonywana wyłącznie ze środków własnych (nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych lub wykonana sprzedaż majątku) jest niemożliwa;

- 2) brak uwzględnienia możliwości dokonania restrukturyzacji zadłużenia poprzez przychody zwrotne zaciągnięte na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 3 [FinPubU] (działanie to mieści się w ramach procesu zarządzania długiem jst) – rozchód i wydatek na spłatę zadłużenia innym kredytem lub pożyczką jest obecnie wliczany do składowej R oraz O;
- 3) wrażliwość wskaźnika na jednorazowe znaczne zmiany dochodów bieżących (jednorazowe wysokie wpływy podatkowe) oraz wydatków bieżących (znaczne wzrosty lub znaczne spadki) wynikające, zarówno z przyczyn niezawinionych przez jst (np. wypłata zasądzonych odszkodowań), jak i zawinionych przez jst np. zwrot części subwencji oświatowej lub wyrównawczej w związku z ujawnionymi nieprawidłowościami w zakresie podstaw ich naliczania;
- 4) wrażliwość wskaźnika na zmiany dochodów ogółem (mianownik) związanych m.in. z realizacją:
  - a) zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (poprzez wpływ na mianownik prawej i lewej strony wzoru),
  - b) programów rządowych, w których jst otrzymują dotacje celowe,
  - c) przedsięwzięć współfinansowanych środkami zagranicznymi (w tym unijnymi);
- 5) ujmowanie dochodów ze sprzedaży mienia (Dsm) jako wielkości planowanej (umożliwia to sztuczne zawyżenie wskaźnika – choć nie jest to powszechnie stosowane przez jst);
- 6) brak ustawowego mechanizmu aktualizowania maksymalnego dopuszczalnego wskaźnika spłaty zadłużenia po sporządzeniu sprawozdawczości rocznej⁹.

Powyższe historyczne rozważania są dobrym punktem wyjścia do zrozumienia zasad ujętych w obecnych wzorach reguł określonych w art. 242 FinPubU (wymóg zachowania równowagi części bieżącej budżetu) oraz art. 243 FinPubU obowiązującej zarówno w okresie przejściowym, tj. w latach 2020–2025 (maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty zadłużenia obliczany jako średnia 3-letnia z zasobów pieniężnych pozostały na spłatę długu oraz odsetki i dyskonto – obowiązujący w latach 2020–2025), jak również po tym okresie, tj. od 2026 r. (maksymalny limit obliczany jako średnia 7-letnia). Pozwolą również lepiej zrozumieć zmiany wprowadzone do art. 242 i 243 FinPubU dwoma zmianami do KoronawirusU.

2.1. Znowelizowana reguła z art. 242 FinPubU

Jak zasygnalizowano wcześniej, przepisy art. 242 FinPubU są wyrazem jednej z podstawowych zasad prowadzenia oszczędnej, celowej i gospodarnej działalności przez jednostkę samorządu terytorialnego nakazującą, aby na wydatki bieżące (a więc na podstawowe zadania samorządu) nie zaciągać długu długoterminowego, lecz finansować je z uzyskanych dochodów bieżących (lub ewentualnie, w szczególnych sytuacjach, z zasobów pieniężnych, które są już w dyspozycji jst).

⁹ Sprawozdanie KR RIO za 2015 r, s. 284–285.

Reguła wydatkowa określona art. 242 FinPubU, ujęta w FinPubU, została po raz pierwszy zmieniona ZmFinPubU19.

Przepisy art. 242 [...], mające zastosowanie po raz pierwszy do opracowania i wykonania budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego na rok 2022	Brzmienie pierwotne art. 242 [...], mające zastosowanie do opracowania i wykonania budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego na rok 2020 i 2021
1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8.	1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6.
2. Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.	2. Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.	3. Wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.
4. W przypadku równoważenia wydatków bieżących środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8, ocena spełnienia zasady określonej w ust. 2 za rok poprzedzający rok budżetowy następuje po wyeliminowaniu kwot związanych z tymi środkami	

Dodatkowo też DopłKredBankCOVID19U wprowadzono zmiany do KoronawirusU, które w art. 15zoa wprowadziły dodatkowe – wyłącznie dla 2020 r. – odstępstwa od reguły określonej w art. 242 FinPubU:

- „1. W roku 2020 jednostka samorządu terytorialnego, dokonując zmian budżetu, może przekroczyć relację, o której mowa w art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, o kwotę:
- 1) planowanych wydatków bieżących ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w części, w jakiej zostały sfinansowane dochodami majątkowymi lub przychodami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 1–4 i 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
  - 2) planowanego ubytku w dochodach będącego skutkiem wystąpienia COVID-19.
2. Ubytkiem w dochodach jednostki samorządu terytorialnego będącym skutkiem wystąpienia COVID-19, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, jest zmniejszenie dochodów, obliczone jako różnica między dochodami jednostki planowanymi w zmianie budżetu, o której mowa w ust. 1, a planowanymi dochodami wykazanymi przez jednostkę w sprawozdaniu budżetowym za pierwszy kwartał 2020 r.

3. Przez dochody, o których mowa w ust. 2, rozumie się dochody podatkowe, o których mowa w art. 20 ust. 3, art. 22 ust. 3 i art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, powiększone o opłatę miejscową i uzdrowiskową.
4. Na koniec roku budżetowego 2020 ocena spełnienia zasady określonej w art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych następuje z uwzględnieniem wykonanych wydatków bieżących ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz ubytku w wykonanych dochodach, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19”.

Zgodnie z powyższymi przepisami (art. 15zoa ust. 1 pkt 1) na sfinansowanie wydatków bieżących ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 mogą zostać wykorzystane – bez naruszenia art. 242 – wszystkie źródła przychodów budżetowych (m.in. kredyty, pożyczki, sprzedaż obligacji), a także dochody ze sprzedaży majątku. Należy tu jednak podkreślić, że ten katalog dodatkowych źródeł finansowania wydatków bieżących nie może zostać wykorzystany do sfinansowania wydatków niezwiązanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

Ważne

Zgodnie z art. 2 ust. 2 KoronawirusU przez „przeciwdziałanie COVID-19” rozumie się wszelkie czynności związane:

- 1) ze zwalczaniem zakażenia,
- 2) z zapobieganiem rozprzestrzeniania się,
- 3) z profilaktyką,
- 4) ze zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych – choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

Z drugiej strony – na podstawie art. 15zoa ust. 1 pkt 2 – przy ocenie zrównoważenia części bieżącej budżetu doliczany będzie ubytek dochodów jst będący skutkiem wystąpienia COVID-19, obliczany jako różnica między wykazanymi w sprawozdaniu budżetowym za I kwartał 2020 r. planowanymi dochodami z tytułu:

- 1) w przypadku gmin:
  - a) podatku od nieruchomości (§ 031),
  - b) podatku rolnego (§ 032),
  - c) podatku leśnego (§ 033),
  - d) podatku od środków transportowych (§ 034),
  - e) podatku od czynności cywilnoprawnych (§ 050),
  - f) podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej (§ 035),
  - g) wpływów z opłaty skarbowej (§ 041),
  - h) wpływów z opłaty eksploatacyjnej (§ 046 i § 051),
  - i) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (§ 001),
  - j) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (§ 002)
  - k) opłaty miejscowej (§ 044) i uzdrowiskowej (§ 039);
- 2) w przypadku powiatów i województw:
  - a) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (§ 001),
  - b) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (§ 002)

a zmianami budżetu jednostki samorządu terytorialnego w zakresie wskazanych tytułów dochodów, wprowadzonymi po I kwartale 2020 r.

Tak określany ubytek w dochodach jednostki samorządu terytorialnego będący skutkiem wystąpienia COVID-19, jest brany pod uwagę przy:

- 1) ocenie spełnienia zasady określonej w art. 242 FinPubU;
- 2) określaniu wysokości zobowiązań wraz z wydatkami na jego obsługę, jakie jednostka samorządu terytorialnego może zaciągnąć – w związku z ubytkiem w dochodach będącym skutkiem wystąpienia COVID-19, a co za tym idzie wyłączyć z ograniczenia określonego w art. 243 FinPubU.

Z kolei przez wydatki bieżące, o których mowa w art. 15zoa ust. 1 pkt 1, poniesione w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, należy rozumieć wydatki o charakterze bieżącym, które zostały uruchomione bezpośrednio w efekcie wystąpienia pandemii (tj. należy uwzględnić tylko te wydatki bieżące, które nie były wcześniej planowane do zrealizowania przez jednostkę lub zostały przyspieszone z uwagi na pandemię), ale tylko w takiej wysokości, w jakiej zostały sfinansowane dochodami majątkowymi lub określonymi w tym przepisie przychodami.

Ważne

Wydatki bieżące stanowiące wyłączenie z art. 242 FinPubU nie są tożsame z wydatkami bieżącymi podlegającymi wyłączeniu z ograniczenia określonego w art. 243 FinPubU.

Przykład

Zgodnie z definicją z art. 15zoa ust. 1 pkt 1 wyłączeniu z art. 242 FinPubU nie będą podlegać wydatki sfinansowane z rezerwy na zarządzenia kryzysowe, podczas gdy te same wydatki mieszczą się w katalogu wyłączeń z art. 243 FinPubU określonym w art. 15zob ust. 2 pkt 2.

Zgodnie z projektem rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającym rozporządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego wyłączenia z art. 242 określone w art. 15zoa ust. 1 należy ujmować w objaśnieniach dołączanych do WPF zgodnie z art. 226 ust. 2a FinPubU.

Na koniec należy podkreślić, że wprowadzone wyłączenia z reguły określonej w art. 242 FinPubU są dla jst korzystne, zwiększając margines bezpieczeństwa przy planowaniu i wykonywaniu budżetu w zakresie zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. Z analizy wielkości budżetowych ujętych dla 2020 r. w wieloletnich prognozach finansowych podjętych do końca czerwca 2020 r. wynika, że nawet bez zastosowania tych dodatkowych wyłączeń praktycznie wszystkie jst zachowują regułę z art. 242 FinPubU.

Ponadto – jak już wcześniej wspomniano – przy omawianiu konsekwencji epidemii dla budżetów jst – ubytek dochodów uwzględniany przy badaniu spełnienia relacji z art. 242 jest na razie nieznaczny, co jednak nie oznacza, że w kolejnych miesiącach 2020 r. nadal będzie niewielki.

2.2. Znowelizowana reguła z art. 243 FinPubU

Przepisy art. 243–244 FinPubU stanowią próbę skodyfikowania drugiej ważnej zasady prowadzenia gospodarki finansowej jst wymagającej, by **na spłatę zadłużenia zaoszczędzić w trakcie realizacji budżetu wystarczającą ilość środków pieniężnych, które pokryją zarówno spłatę kapitału, jak i odsetek**, przy czym dodatkowo należy zabezpieczyć środki na udzielone poręczenia i gwarancje.

Głównym problemem występującym od samego początku funkcjonowania ograniczeń określonych art. 243 FinPubU jest to, że spełnienie powyższej zasady należy skodyfikować na różne sposoby, kładąc nacisk na wielorakie kryteria i mierniki zjawisk będących przedmiotem regulacji.

Ustawodawca wybrał wariant zapisu matematycznego i choć ten zawarty w FinPubU jest prostszy niż np. algorytm podziału subwencji oświatowej czy też stabilizująca reguła wydatkowa dla budżetu państwa (art. 112aa FinPubU), to mimo wszystko sens tych zapisów nie jest widoczny na pierwszy rzut oka, tym bardziej, że wzór ujęty w art. 243 ust. 1 FinPubU:

$$\frac{(R+O)}{Db} \leq \frac{1}{7} \sum_{i=1}^7 \frac{(Dbe_i - Wbe_i)}{Db_i}$$

nie jest wzorem stosowanym wprost, lecz podlega licznym korektom o zasady ustalania poszczególnych wartości określone w art. 243 ust. 2 FinPubU oraz o wyłączenia wynikające z art. 243 ust. 3–3a, a obecnie także o wyłączenia określone w art. 15zob wprowadzone DopłKredBankCOVID19U. Ponadto w latach 2020–2025 stosowana jest inna jego odmiana wynikająca z art. 9 ZmFinPubU19.

$$\frac{(R+O)}{Db} \leq \frac{1}{3} \sum_{i=1}^3 \frac{(Dbe_i - Wbe_i + Dsm_i)}{Db_i}$$

Przechodząc na grunt stosowania wyżej wymienionych przepisów w oparciu o WPFR należy wskazać na jeden z przypisów znajdujących się pod tabelą w załączniku nr 1 tego rozporządzenia:

„Informacje [...] o spełnieniu relacji określonej w art. 243 ustawy zostaną automatycznie wygenerowane przez aplikację wskazaną przez Ministra Finansów, o której mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia, na podstawie danych historycznych oraz prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego. Automatyczne wyliczenia danych na podstawie wartości historycznych i prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dotyczą w szczególności także pozycji 8.3–8.3.1 i pozycji z sekcji 12”.

Powyzsza regulacja gwarantuje – od strony matematycznej – jednolite stosowanie ww. przepisu we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego, przy użyciu aplikacji wskazanej na stronie <https://www.gov.pl/web/finanse/system-informatyczny-bestia>, tj. Informatycznego Systemu Sprawozdawczości Budżetowej Jednostek Samorządu Terytorialnego BeSTi@.

Wyliczenie wskaźnika z lewej strony wzoru z art. 243 FinPubU począwszy od 2020 r., z uwzględnieniem zmian wynikających z art. 15zob następuje w powyższym systemie w oparciu o następującą formułę:

$$\frac{(R+O)}{Db} = \frac{(5.1 - 5.1.1) + (10.7.2.1 - 10.9) + (2.1.2 - 2.1.2.1) + (2.1.3 - (2.1.3.1 + 2.1.3.2 + 2.1.3.3)) + 10.4}{(1.1 - 1.1.4 - 11.1.1)}$$

Tabela 5. Wyjaśnienie formuły

Poz. WPF	Wyszczególnienie	Podstawa i uzasadnienie wprowadzenia do formuły
	Licznik	
5.1 – 5.1.1	Splaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych pomniejszane o łączną kwotę przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań	Składowa R [5.1] – art. 243 ust. 1 pkt 1 i 2. Wyłączenia ze składowej R poz. [5.1.1] stanowiące sumę: – [5.1.1.1] – art. 243 ust. 3 – wyłączenie ze splat kapitału, – [5.1.1.2] – art. 243 ust. 3a – wyłączenie ze splat kapitału, – [5.1.1.3] – art. 243 ust. 3b – restrukturyzacja długu, – [5.1.1.4] – art. 243a (obligacje pochodowe) oraz wyłączenie splat na podstawie art. 15zob ust. 1 DopłKredBankCOVID19U
10.7.2.1 – 9	Splata w formie wydatków budżetowych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego na podstawie art. 72 ust. 1a zaciągniętych po 1.1.2019 r. pomniejszana o wcześniejszą spłatę tych zobowiązań wyłączona z limitu spłaty zobowiązań	Składowa R [10.7.2.1] – art. 243 ust. 1 pkt 3 Pomniejszana o wyłączenie [10.9] na podstawie art. 243 ust. 3b
2.1.2 – 2.1.2.1	Wydatki bieżące z tytułu poręczeń i gwarancji pomniejszane o wyłączenia z limitu spłaty zobowiązań	Składowa O [2.1.2] art. 243 ust. 1 pkt 4 pomniejszona o wyłączenia [2.1.2.1] art. 243 ust. 3 pkt 2
2.1.3	Wydatki na obsługę długu	Składowa O [2.1.3] art. 243 ust. 1 pkt 1–3
2.1.3.1 + 2.1.3.2 + 2.1.3.3	Wyłączenia z wydatków na obsługę długu	Zmniejszenie składowej O [2.1.3] o sumę wyłączeń określonych w: – art. 243 ust. 3 i 3a w podziale na: · [2.1.3.2] odsetki i dyskonto od splaty zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy · [2.1.3.1] pozostałe – [2.1.3.3] – art. 15zob ust. 1 DopłKredBankCOVID19U – [2.1.3.3] – obejmujące wydatki bieżące z tytułu świadczenia emitenta obligacji pochodowych należnego obligatariuszom, nieuwzględniane w limicie spłaty zobowiązań na podstawie art. 243a
10.4	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego	Kwota podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl